

לפני כות לנו

עלון בוגרים ישיבת "הכותל" פרושת צו 'שבת זכור' התשע"ד מספר 96

ומוכח מכל זה שדרכו המיוחדת של רבה להידבק בחיי נצח היא אחיזה תמידית בתורה-בנגלה ובנסתר והדרך המיוחדת של ר' זירא להידבק בחיי נצח לעלות במסילת ישירים עד מדרגת ה'קדושה' ותחיית המתים' המתגלות בקדושת הגוף הישראלי וקדושת ארץ ישראל.

ובסעודת פורים בשעה הנפלאה של גילוי "הנהגת היחוד" שאפו לאחד את מדרגות ה'תורה' וה'קדושה' במקום אחד.

והנה 'רבה' לשון 'גדלות' ור' זירא שהוא ר' 'זעירא' לשון 'ענוה וקטנות', אשר על כן רבה הגדול היה בטוח בכח תורתו ורצה לבוא לבחי' קרבן ממש,

כי היה בטוח שיוכל אח"כ להחיותו ע"י תחיית המתים. אבל ר' זירא שמיעט עצמו בענוה לא היה בטוח בזה ואמר "לא בכל שנה מתרחש ניסא".

ולהמתיק הדברים י"ל, מגילת אסתר היא מגילה של גלות, תיאור של יהודים מושפלים בגלות אבל מודרכים ע"י כח התורה של מרדכי ראש הסנהדרין עד ש'הדור קיבלוה בימי אחשורוש' אבל יש במגילה גם בחי' א"י, זקיפות קומה של יהודי ארצישראלי, "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה". ואור זה מתגלה במוקפים חומה מימות יהושע בן-נון.

רבה ור' זירא עבדו סעודתא בהדי הדדי שואפת לאחדות עילאית של תורה וקדושה בשמחת פורים.

פורים שמח!

עמלק הוא "לא ירא אלקים", אז גם את זה צריך לחזק, את יראת אלקים. אמר לי פעם יהודי אחד, שלדעתו ארץ ישראל היא מקום המסוגל לעבוד בו את ה' במידת האהבה, ואילו עבודת ה' ביראה מתאימה רק לחוץ לארץ, ולא לארץ ישראל. עד כאן דבריו. והנה, מה שארץ ישראל היא מקום המסוגל להגיע בו לאהבת ה' - זה ודאי נכון. אבל שעבודת ה' ביראה שייכת רק לחוץ לארץ - זה אינו נכון כלל! יעקב אבינו מגיע ליראה בהר המוריה, במקום הקדוש ביותר בארץ ישראל - "ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה". והתורה מצוה להביא מעשר שני ולאכלו בירושלים, בשביל מה? - "למען תלמד ליראה את ה' אלקיך כל הימים" (דברים יד, כג). [מפני שירושלים מסוגלת להשפיע יראה על האדם; או מעצם טבעה, או כמו שכתבו התוספות, שע"י שאדם בא לירושלים לאכול שם מעשר שני, הוא רואה את הנהנים בעבודתם ואת הסנהדרין, ועל ידי זה נכנסת בו יראת שמים (עי' תוס' ב"ב כא, א ד"ה כי מציון)].

מאמר פתיחה

הרב יוסף אנסבכר

"רבה ור' זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי"

רבה ור' זירא לא היו סתם שני ריעים שהסבו לסעודת פורים. היו להם דרכים מנוגדות בעבודת ד', ואעפ"כ ואולי דווקא בגלל זה ישבו לסעודה יחד.

מבואר בכתובות [קיא.] שרבה סובר שאסור לעלות מבבל לא"י "ואפילו מפומבדיתא לבי כובי" "משום שיש שם ישיבות המרביצות תורה תמיד" [רש"י] ור' זירא לעומתו מאוד השתוקק לעלות לא"י והיה משתמט מרב יהודה רבו שהיה מוחה בו.

ומבואר עוד בב"מ [פה.-פו.] שמלאך המוות לא יכול לשלוט ברבה בר נחמני, משום 'דלא פסיק פומיה מגירסא' ואלו ר' זירא שעלה לא"י התענה מאה תעניות לשכוח את 'תורת בבל' ועוד מאה תעניות שלא תשלוט בו אש של גהנום, ובכל שלושים יום אם היה נכנס לתנור ולא היתה האש שולטת בו.

ועומק הענין מבואר בסנהדרין [סה:]: שרבה ברא 'אדם' ע"י ספר יצירה וצירוף האותיות של שם ד' ושלח לו לר' זירא, אבל ר' זירא לא רצה בו ואמר לו "שוב לעפרך" משום שחיים שלא נוצרו מקדושת זיווג של איש ואישה אינו חפץ בהם.

מתוך השיחה השבועית
מור' הרב אביגדר הלוי נבנצל

פורים - זמן להתחזק באהבת ה' וביראת ה'

צריך להתחזק בימים אלה, ובפרט בימי פורים, להתחזק ביראת שמים. הם רצו שלא נלמד תורה, אז דווקא להתחזק בלימוד התורה. יש גם בחז"ל, שביטול תורה גרם שיבוא עמלק, שרפידים הוא מלשון "רפו ידים", שמפני שרפו ידיהם מדברי תורה לכן בא עמלק (בכורות ה, ב). נראה שגם זה כלול במצות "זכור את אשר עשה לך עמלק", שתזכור למה בא עמלק, שרפו ידיהם מדברי תורה. התיקון הוא לחזק את לימוד התורה, כמה שיותר ללמוד באהבה וביראה, ההפך משיטת עמלק.

גם במצות הקהל נאמר: "הקהל את העם, האנשים והנשים והטף... למען ישמעו ולמען ילמדו, ויזכו או את ה' אלוקיכם" (דברים לא, יב). מתקלהים בהר הבית בבוא כל ישראל לרגל, להשיג את מידת היראה. הרי שהמקום המסוגל להשגת מעלת היראה הוא דווקא בירושלים! אמנם גם בחו"ל יהודי חייב לירא מה', אבל לומר שרק בחו"ל קיים החיוב הזה - זהו הבל הבלים.

מי שאמר את הדברים, חשב כנראה שיראה ואהבה הם תרתי דסתרי, ממילא הגיע למסקנה מוטעית, שאהבה שייכת יותר לארץ ישראל, ויראה שייכת יותר לחוצה לארץ. אבל הטעות היא כבר בהנחה היסודית. אהבה ויראה אינן תרתי דסתרי. יהודי חייב תמיד, ובכל מקום שהוא, גם באהבת ה' וגם ביראת ה'. שתיהן מצוות עשה גמורות מן התורה, אהבת ה' (סה"מ לרמב"ם מ"ע ג') ויראת ה' (שם מ"ע ד'), וחיובן הוא חובת הגוף ולא חובת הארץ, וממילא שתיהן נוהגות גם בארץ וגם בחוצה לארץ (עי' משנה וּגְמָרָא קְדוּשִׁין לו, ב - לז, א). אמנם יש אנשים שמטבעם נוטים יותר למידת האהבה, ויש אחרים שמטבעם נוטים יותר למידת היראה, אבל כל יהודי, מיום שנעשה לבר מצוה, חייב בשתי המצוות גם יחד, גם באהבה

וגם ביראה, בלי שום אפשרות להפטר מאחת מהן. אם רוצים לתקן את ה"עמלק" שבנו, צריך להתחזק ביראה, ויחד עם זה כמובן גם באהבה.

וכשמדברים על אהבת ה', צריך לדעת שאהבת ה' כוללת גם אהבת יהודים. ה' הרי אוהב את עמו ישראל, וא"כ כשאוהבים יהודים בזה גופא מקיימים גם אהבת ה', במה שאוהבים את אהוביו. פורים הוא זמן מתאים לחזק את האהבה ליהודים, לכן תקנו לשלוח מנות איש לרעהו, כדי להגביר את האהבה בין כל היהודים. אמנם איני יכול לשלוח מנות לששים רבוא יהודים, ולכן אני שולח ליהודי אחד, אבל בעצם אני צריך לאהוב את כל היהודים, לא רק יהודי אחד.

ומתנות לאביונים נותנים לשני אביונים. וידועים דברי הרמב"ם, ש"מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו, שאין שם שם זה ג' ול' ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואל מנות וגרים" (רמב"ם שם הי"ז). כי העיקר הוא ללכת בדרכי ה' לאהוב את האביונים העניים, לנסות לחזק את אהבת ה' גם דרך אהבת ישראל.

'ופניהם איש אל אחיו' הרב אבנר ששר

על תחפושות וחיפוש, חשיפה וחופש...

אמנם כאמור, כל השנה אנחנו מבחינת-מה ב'תחפושות' אך במקום אחד אסור לנו להתחפש, והוא-בתוך הבית פנימה, ביחסים שבין בעל לאשתו, שם התחפושות היא כלי מסוכן העלול לגרום לפיצוץ מעין

"רעשן" שיפר את השלוחה של הבית. אין סודות בין איש לאשתו וההפך, על הכל צריך לאפשר לדבר. גם את החולשות צריכים לפעמים לחשוף (בלי לנפח אותם) ולהתמודד יחדו ובסערות הנפש שלך יש מקום לשתף את אשתך. עליך להרגיש חפשי ומשחרר לגמרי לחשוף את עולמך, וביחד לחפש את נקודות החיים המשותפות לכם, תוך כדי גילויי-לב של כל השיקולים הנפשיים-רוחניים העומדים בבסיס הקשר. שום דבר אינו מובן מאילוי לאשתך לפני שחשפת לפניה את כוונותיך בברור, וכן ההפך-עליך לחפש את כוונותיה ורצונותיה של אשתך ולאפשר לה לחשוף בחפשיות את עמדתה. בברור כזה בפתיחות ובכינות יבנה בית של חירות והשלמה, אהבה ואחוה.

בהצלחה פורים שמח ומחופש!

נהגו להתחפש בפורים, אם כי לא כל-כך ברור מה מקור המנהג, הרב אבנר ("טל חרמון") כותב: "מפני שרשב"ע 'התחפש' וכל פועלו במגילה הוא בהסתר... באמת כל העולם הזה הוא הסתר ובמיוחד במגילת אסתר מתגלה שד' פועל בהסתר, לכן במגילה כולם מחופשים. ושם מפרט כדרכו איך שכל הדמויות במגילה מחופשות מסתירות את האמת מתחת לתחפושות:

א"כ בפורים מתגלה הדמות שמאחורי התחפושות 'מגילת אסתר' היא מגילה ה-מגלה את המסתתר וחושפת אותו. למעשה כל השנה העולם בתחפושות, עלמא-דשיקרא, ובפורים מתגלה הצד הפנימי שבדרך כלל נעלם בסבכי העולם, 'נכנס יין יצא סוד', סודו של העולם מקור חיותו האמיתי, שם שמים.

מפורים אנחנו מקבלים את הכח והכשרון לחפש את החופש, החיצוניות היא המסווה שמשעבד אותנו למבט שאינו אמיתי, רק בחדירה אל העומק-הפנימי נדע לחפש ולחשוף את נקודות החופש, החירות האמיתית של קיומנו.

פרשת השבוע בהלכה – אלישע כרמל

יש להעיר שבחלק מהראשונים שהזכירו פירוש זה צויין שמדובר במכה שקיבלה הבהמה בחייה, כגון **רבינו גרשום** (חולין שם) שפירש "שמכין את הבהמה בחייה ונצרר הדם באותו מקום". וכ"כ **התרומה** (סי' מד) "שהכו הבהמה מחיים ונתקבץ הדם שם" (וכן כתבו רא"ש ורי"ו כשהזכירו פירוש זה).

הרא"ש (חולין ז, יא-יב) בתחילה פרש כרמב"ן אך לבסוף כתב כדברי בה"ג, וכתב הב"ח (ס"ו ס"ז) שכנראה כוונתו ששני הפירושים נכונים להלכה.

הרמב"ם (מאכ"א ו יג) כתב: "...וחתיכה שהאדימה בתוך החומץ היא והחומץ אסורין עד שימלח אותה יפה יפה ויצלה, בשר שהאדים...אם חתכן ומלחן כדת מותר לבשולן, ואם לא חתכן וצלאן בשפוד וצלה העורף ופיו למטה או שצלאן כולן על הגחלים הרי אלו מותרין". ופירשו **הרב המגיד והלח"מ** שסבר הרמב"ם כבה"ג שהבשר האדים מחמת החומץ (כמשתמע מכך שהרמב"ם שיבץ את הדברים בהלכה אחת).

לעומתם כתב **הכס"מ** שכוונת הרמב"ם כרמב"ן שהדם נצרר מחמת מכה (שהרי שבתחילה כתב הרמב"ם "חתיכה שהאדימה" וכאן כתב "בשר שהאדים" ומשמע שהאדים בעודו בשר קודם שנחתך והיינו מחמת מכה (ידיו של משה)). וכן פסק גם **בשולחן הערוך** (יו"ד סז, ד): "נצרר הדם מחמת מכה, אסור לבשלו עד שיחתוך המקום וימלחנו יפה, אבל מותר לצלותו בין בשפוד בין על גבי גחלים, אפילו בלא חיתוך ומליחה...". גם הרמב"ם וגם השו"ע לא הזכירו שהדם נצרר בחייה ומשמע שסברו שאף שנצרר אחר שנשחטה.

בעניין אופן החיתוך – **רש"י** פרש "חתכה-חתיכות הרבה". והר"ן כתב "לחתיכות הרבה" וכן **בנמו"י ובאו"ז** (ח"א סי' תמח), וקצת משמע מדבריהם שלא די בחתיכים רבים אלא צריך לחתוך ממש לחתיכות הרבה קודם המליחה, וכך נראה שסבר השואל בשו"ת **בנין עולם** (סוף סי' ה) אך הרי"א חבר שם דחה את דבריו והסיק שדי בחתך אחד בכל מקום שנצרר.

כיום רגילים לקנות בשר אחר שכבר נמלח, ויש לשים לב היטב שאין בו דם צרור, כיוון שאם לא חתכו במקום צרירות הדם קודם המליחה הרי שהמליחה לא פעלה שם (הדבר נפוץ מאוד, ובמיוחד בקצות הכנפיים).

אלו עיקרי הדברים אך למעשה יש בזה עוד כמה פרטים לכתחילה ובדיעבד והדברים נכתבו רק לעורר את לב הקוראים לדין מעשי ושכוח זה.

בפרשתנו נזכר איסור אכילת דם. בחברה בה אנו חיים לא שכיח לראות מאן דהוא שותה דם בכוס, אך מכל מקום יש למצוה זו משמעות מעשית לכל אחד ואחד, למרות שאנו רגילים לקנות בשר כשר ומוכשר.

באופן כללי ניתן לומר שאיסור דם אינו שייך בדם שנשאר במקומו הטבעי אלא רק בדם שפרש ממקומו שאז אפילו אם עודנו נמצא בתוך החתיכה אסור (בגמ' כריתות כא: ונפסק בשו"ע יו"ד סז, א).

הדוגמה המצויה לכך: אם מבשלים חתיכת בשר שיש בה דם מן הסתם הדם יפרוש ממקומו בזמן הבישול, לכן החפץ לבשל את החתיכה חייב למולחה קודם כדי להוציא את דמה. אולם הרוצה לאכול חתיכת בשר חיה שלא נמלחה – אין בכך איסור של אכילת דם כיוון שלא פרש.

בפסחים עד: (וכן בחולין צג:) "האי אומצא דאסמיק: חתכיה ומלחיה אפילו לקדרה שרי. שפדיה בשפודא שרי, מידב דייב. אחתיה אגומרי פליגי בה רב אחא ורבינא חד אסר וחד שרי..."

כלומר – הגמ' דנה באופנים שניתן להכשיר חתיכת בשר שהאדימה:

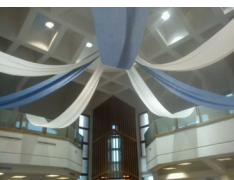
- 1) חתכה ומלחה – מותר לבשלה בקדירה.
- 2) תלאה בשיפוד וצלה אותה (בלי שחתך אותה) - זב דמה ומותר.
- 3) הניחה על גחלים – נחלקו רב אחא ורבינא אם הגחלים שואבות את הדם או להיפך. ובגמ' שם אמרו שההלכה בזה לקולא.

מ"מ מבואר מדברי הגמ' שחתיכת בשר שיש בה אדמימות אם כוונתו לבשלה צריך לחותכה קודם המליחה, אך אם צולה אותה על שיפוד או על גחלים א"צ לחתוך קודם. ובגמרא לא נתבאר מה גרם לאומצא זו להסמיק.

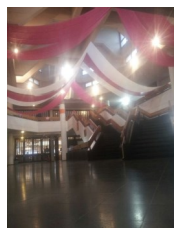
בהלכות גדולות (סי' סה עמ' תרמז) פרש שמדובר כאן על חתיכה שהושרתה בחומץ שמותר להוציאה ולאכלה מיד, אך אם הושרתה עד שהאדימה אסור כיוון שסימן הוא שהדם פרש ממקומו ואז ניתן להכשירה בשלושת הדרכים הנ"ל (נראה שפרש באופן זה כיוון שבהמשך העמוד בגמ' פסחים שם דנו באדמימות הנגרמת מחומץ ומשום כך סבר שאף כאן מדובר באדמימות כזו). וכ"כ **המרדכי** (פרק כל הבשר סי' תרצג) **ואו"ז** (בסי' תעו. ועי' סי' תמח). רבינו ירוחם (נט"ו קלד ע"ב) כתב שכך סבר גם **הרי"ף** אך לפנינו ברי"ף אינו ברור.

אולם **הרמב"ן** הקשה על פירוש בה"ג ובאר שזוהי "חתיכה שהאדימה שנצרר בה הדם מחמת מכה" וכן כתב **המאירי** שזהו דם שנצרר מחמת מכה או מחמת סבה אחרת, והסביר המאירי מדוע לא די במליחה רגילה: "שמאחר שנצרר הדם אין כח במלח להוציאו בלא פתח והוא החתך", וכ"כ **ראב"ד** (תשובות ופסקים צג) **וראבי"ה** (אלף קמ"ב) וכן משמע מרוב הראשונים.

לקראת פורים הבעל"ט מורגש אווירה מיוחדת בישיבה. אווירת התרגשות ושמחה לקראת שבת זכור ההרקדה ויום הפורים עצמו. כמסורת הישיבה, תלמידי שיעור-ד' הם האחראים על שבת זכור ולפי התיפקוד המדהים שהם הוכיחו ב'שבת כלל ישראל' בבית שאן

בהובלת חצר"מ השיעור ר' אליהו קליין השבת הקרובה תהיה מרוממת ביותר!

מ
ה
נ
ע
ש
ה
...
נ
י
ש
י
נ
ה

ביום י"ח אדר א', זכינו לביקורו של הרב הראשי לישראל, הרב דוד לאו הביקור כלל שיחה בבית המדרש ולאחר מכן ברכה לחיילים המתגייסים בשבועות הקרובים לשירות ההסדר. הרב העביר שיעור בביהמ"ד על המסכת הנלמדת - בבא קמא, בסוגיית מיטב. לאחר מכן עבר לדבר על חשיבות לימוד התורה ולומדי התורה בעיקר בתקופה שלנו שהיא תקופה לא פשוטה. הרב חזר והדגיש ש"גדולים תלמידי חכמים יותר מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים", לאחר תפילת מנחה, התכנסו כל החיילים המתגייסים לשירות ההסדר בשבועות הקרובים לפגישה עם הרב הראשי, בה הרב בירך את החיילים לקראת גיוסם.

בשיחה זו הרב חיזק את ידי התלמידים בזכות הגדולה שיש להם ובאחריות הגדולה לקדש שם שמים. ביום חמישי כ' אדר א' התקיים ערב הורים להורי תלמידי שיעור ב' ו-ג' שמתגייסים לצבא ראש הישיבה שליט"א שוחח עם ההורים על היחס לשרות הצבאי שרות קודש והקשר בין הישיבה הבית והבנים בזמן השרות. לאחר ארוחת ערב מיוחדת שמעו ההורים שיחה מפי הרב טוביה לפשיץ שליט"א על המסלולים אותם יעברו בניהם במהלך שירותם הצבאי

ביום רביעי כו' אדר א' הישיבה כיבדה את תלמידי השיעורים ב' וג' המתגייסים לצה"ל בארוחת צהריים חגיגית בנוכחות רה"י וצוות הרמים. במהלך הסעודה דיבר מרן רה"י הרב וידר שליט"א, דברי חיזוק וברכה לחבורה המתגייסת המונה כ- 45 בחורים, וכן לשאר בני הישיבה, להמשיך לשקוד ולהתחזק על משמר הקודש בלימוד התורה בישיבה. כמו כן דיברו נציג המתגייסים ונציג השיעורים הגבוהים, "מעבירי הלפיד", שברכו את המתגייסים ונתנו עצות לצליחת משימת הקודש בשלום וגדלות.

בהמשך כל אחד מהמתגייסים קיבל שי מהישיבה - ספר "שמירת הלשון" מהדורת כיס, אשר לימודו חשוב ביותר תמיד ובפרט במחנה המלחמה. את הספרים קיבלו הבחורים באופן אישי מרבני שיעוריהם. הסעודה החגיגית נחתמה בריקוד כל בית הישיבה "שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה". ביום שני א' אדר ב' הגיע לישיבה ר' אלי מרקוביץ נציג עמותת דור ישרים ע"מ להסביר לתלמידי הישיבה את החשיבות של הבדיקות הגנטיות לפני החתונה. בעקבות השיחה הגיעו נציגים של הארגון וביצעו את הבדיקות לכשלושים תלמידים שהיו מעוניינים בכך בהפסקת הצהריים.

בעז"ה במוצאי שבת קודש יתקיים 'משמר' בישיבה לע"נ יוחאי לפשיץ הי"ד במהלך הערב יעביר שיעור הראשון-לציון הרב יצחק יוסף שליט"א בשעה 22:30 בנושא הלכות פורים ומנהגי מר"ן הרב עובדיה זצ"ל. כמדי שנה תתקיים אי"ה "חבורת המצות השמורות" מיסודו של מורנו הגה"צ הרב בן ציון פריימן זצ"ל {חבורה זו מיסודם של בית דינו של הרב שמואל סלנט זצ"ל רבה של ירושלים} במאפית "מצות יהודה" רחוב בית הדפוס אזור התעשייה גבעת שאול ב' ביום ראשון כח' באדר ב' תשע"ד בשעה 15:15. מחיר

לק"ג 60 ₪ להזמנת מצות ופרטים אודות ה'חבורה' ניתן לפנות לאפרים כהן טל 0523462686 או בדוא"ל cohene8@gmail.com

כמו כן מתקיימת 'חבורה' נוספת של אפית מצות ע"י תלמידי הישיבה יחד עם צוות הרמים במאפית הלפרין.

מערכת העלון
 עורך-משה מרגוליס
 Bogrim@hakotel.org.il
 ישיבת הכתל - היכל וואהל
 ת.ד. 603 ירושלים
 91006
 Tel:02-6288175
 Fax:02-6271180
 Wwww.hakotel.org.il

שע"י מרכז וואהל ישיבת בני עקיבא ע"ה
 מרכז חוב"ל וואהל
 מרכז חוב"ל וואהל
 ישיבת בני עקיבא ע"ה
 Yeshivat Hakotel - The Wohl Torah Center

מזל טוב לנעם (כולל) ונעמי לייקח לרגל הולדת בתם אלישבע חיה
 מזל טוב לאילן ונעמי מייזר לרגל הולדת הבן
 מזל טוב לרב רוני קלופשטוק ורעייתו על אירוסי בנם אסף
 מזל טוב ליוסף חיים איפרגן (בוגר הישיבה) לרגל אירוסיו
 מזל טוב לנריה פישר (ש"ה) לרגל אירוסיו
 מזל טוב למו"ר רה"י הרב ברוך וידר שליטא ורעייתו לרגל נישואי
 ביתם אסתר עם נעם רטיג
 מזל טוב לאור מרגליות (ש"ג) לרגל נישואיו עם רעות דניאל
 מזל טוב ליאיר אברמוביץ (ש"ה) לרגל נישואיו עם מגי זיתון